

Evaluatie korenbeleid Titus Brandsmaparochie

Aanleiding

Eind november 2014 hebben het parochiebestuur en het pastoraal team het korenbeleid gepresenteerd aan alle betrokkenen binnen de Titus Brandsmaparochie.

Het beleid had vier doelstellingen.

1. Kostenbesparing. Per jaar werd ongeveer € 80.000,- aan musici uitgegeven. In het kader van structureel noodzakelijke besparingen was er met ingang van 2015 nog maar budgettaire ruimte voor € 40.000,-.
2. Er was besloten het aantal vieringen in de parochie sinds de zomer van 2014 te verminderen vanwege de beschikbaarheid van voorgangers, daling aantallen kerkbezoek en besparing van kosten. Vanwege het grote aantal koren binnen de parochie moest de roostering verbeterd worden.
3. De beschikbaarheid van dirigenten en organisten was in de jaren daarvoor afgenomen. Diverse koren hadden moeite om vervangende musici te vinden en kwalitatief op niveau te blijven.
4. De bezetting van korenzangers was geleidelijk afgenomen, waardoor diverse koren kwetsbaar waren geworden. De continuïteit van diverse zangstijlen kwam daarmee in gevaar.

Met het korenbeleid is voorzien in kwalitatieve continuïteit op zes door het pastoraal team en bestuur gewenste zangstijlen verdeeld over zeven koren. De nieuwe locatie-overstijgende parochiekoren staan onder leiding van professionele betaalde musici (dirigent en organist) en begeleiden diverse soorten liturgie op alle locaties van de parochie. Deze koren zijn geformeerd uit leden van lokale koren en andere geïnteresseerden. Zij zijn halverwege januari 2015 gestart met repeteren. Lokale koren zijn – waar mogelijk- doorgegaan onder leiding van onbetaalde musici. Alle koren worden centraal geroosterd.

Evaluatie

Met de evaluatie is bekeken of de vier in de aanleiding genoemde doelen zijn behaald.

Later zijn door het parochiebestuur en het pastoraal team nog twee doelen toegevoegd:

- het voldoen aan liturgische eisen;
- het voldoen aan kwaliteitseisen. Deze doelstelling is bij de derde doelstelling meegenomen.

Daartoe is de financiële administratie onderzocht, de roostering onder te loep genomen, is er actief geëvalueerd met de betrokken musici en zijn alle binnengekomen berichten en op- en aanmerkingen van koren, geloofsgemeenschappen en parochianen doorgenomen.

Algemeen hebben de koren in meer of mindere mate na hun start te maken gehad met logistieke zaken welke inmiddels grotendeels opgelost zijn. Dit had te maken met nieuwe repetitieruimtes/-locaties of het vieren op nieuwe locaties binnen de parochie. Koor Kleurrijk heeft nog steeds een probleem met het regelen van kinderopvang omdat niet op elke locatie een crèche aanwezig is vanwege het ontbreken van kinderen tijdens de vieringen. Er is een oproep in TitusBreed en op de website van de parochie gedaan. Het koor lost het probleem vooralsnog zelf op.

1. Kostenbesparing

Het startjaar 2015 was een overgangsjaar voor het nieuwe beleid. Er zijn vanwege de grote commotie na de bekendmaking van het beleid eind november 2014 afspraken gemaakt met een aantal lokale koren met betaalde musici om tot Pasen 2015 de tijd te krijgen om afscheid te nemen. Dit heeft financiële consequenties gehad. De instelling van het korenbeleid en beëindiging van betaling aan lokale musici heeft in 2015 geresulteerd in een besparing van 32% ten opzichte van 2014 (€ 53.916,= ten opzichte van € 79.109,=) en van 37% ten opzichte van 2013 (€ 53.916,= ten opzichte van € 85.197,=).

Omdat enige lokale koren met betaalde musici konden doorgaan tot Pasen 2015 is de financiële doelstelling niet geheel gerealiseerd. De verwachting is dat in 2016 de kosten nog verder verlaagd zullen worden. Sinds 1 januari 2016 controleert de penningmeester maandelijks de uitputting van de begrootte kosten waardoor verschillen in een vroeg stadium geconstateerd kunnen worden en er eventueel bijgestuurd kan worden.

2. Roostering

Qua roostering is in het eerste halfjaar van 2015 gestart met het toevoegen van de parochiële koren. Lokaal konden geloofsgemeenschappen hun nog bestaande lokale koren vervolgens daarna inplannen conform wensen en mogelijkheden. Dit heeft niet tot noemenswaardige problemen geleid en na 3 halfjaarroosters wordt duidelijk dat deze manier van werken prima en naar tevredenheid van alle geloofsgemeenschappen werkt.

De voorziening in professionele organisten bij elke liturgische viering is voor 90% gerealiseerd. Om daarin te voorzien tot mogelijk 100% zijn eind 2015 en halverwege 2016 twee extra organisten aangetrokken.

Bij Laudate Dominum, dat grotendeels uit leden van voorheen drie lokale koren uit Wageningen, Rheden en Ede bestaat, spelen zaken die te maken hebben met de loyaliteit naar de eigen geloofsgemeenschap, met name wanneer er lokaal nog een deel van het koor als lokaal koor verder is gegaan. Deze problemen blijken niet onoverkomelijk te zijn.

Er zijn diverse lokale koren opgeheven of gestopt in 2015, waarmee het aantal koren is gedaald. Per april 2016 zijn er buiten de parochiële koren nog zo'n 20 lokale koren actief waarvan sommigen alleen met hoogtijdagen actief zijn. Met het Johanneskoor in Wageningen zijn, vanwege haar zelfstandige status, door het parochiebestuur separate afspraken gemaakt over het begeleiden van lokale vieringen en gebruik van repetitieruimte.

Bij de meeste geloofsgemeenschappen zijn er voldoende beschikbare lokale koren, maar bij sommige locaties is het moeizaam om elke liturgische viering een koor te laten zingen vanwege de beperkte beschikbaarheid van de overgebleven lokale koren. Er is in ieder geval geen overschot aan lokale koren.

3. Kwaliteit en liturgie

Pastoraal team, externe voorgangers en parochianen zijn (zeer) tevreden over de kwaliteit van de parochiële . De professionele musici doen goed werk, hebben een goede samenwerking en smeden waar nodig de koren aaneen en tillen ze naar een goed of hoger niveau.

De kwaliteit van de parochiële koren wordt door de musici zelf als redelijk tot goed gewaardeerd en de kwaliteit is stijgende. Dit heeft te maken met éénwording en samenhang binnen de nieuw opgerichte koren.

Pastoraal team en parochianen zijn redelijk positief over de kwaliteit van lokale koren. Voor zover mogelijk benoemen de musici van parochiële koren de kwaliteit van lokale koren als matig tot redelijk benoemd, afhankelijk van de vrijwillige dirigenten.

Op liturgisch vlak werken alle parochiekoren op constructieve wijze samen met de voorgangers. Alleen bij kinderkoor EigenWijs is het liturgisch repertoire wat pover.

Kleurrijk heeft moeite om te voldoen aan de nadrukkelijke vraag naar gezangen die parochianen mee kunnen zingen (uit de GvL-bundel) bij de opening en het slot van de viering. Het pastoraal team heeft hierover overleg met de dirigenten Gertie Savelkoul (EigenWijs) en Ria Aukes (Kleurrijk).

Daarnaast wordt er aan gewerkt om met dirigent Ronald de Haan de vaste gezangen van de Schola Gregoriana door orgel begeleid te laten worden.

De verwachting is dat de komende jaren meer lokale koren zullen ophouden te bestaan. De parochiekoren hebben voldoende potentie om onder professionele leiding te kunnen voldoen aan de muzikale ondersteuning van vieringen binnen de krimpende parochie.

4. Continuïteit zangstijlen

Per eind december 2014 zijn alle lokale koren met tot dan toe betaalde musici opgeheven. In januari 2015 zijn er zeven parochiële koren voor elke zangstijl gestart: Gregoriaans (Schola Cantorum Gregoriana), Latijn (Laudate Dominum), Nederlands klassieke stijl (Feniks), Nederlands moderne stijl (Kleurrijk), jongeren (JKA) en kinderen/jeugd (Sing to God en EigenWijs).

De Gregoriaanse schola (14 leden), JKA (30 leden), Kleurrijk (26 leden) en beide kinderkooren (17 leden EigenWijs en Sing to God 20 leden) bestaan uit vaste oud-leden, al dan niet aangevuld met nieuwe leden. De koren Latijn en Nederlands klassieke stijl zijn geheel nieuw gestart, waarbij geïnteresseerden, dan wel ex-koorleden vanuit locatiekoren zijn ingestroomd. Na ruim een jaar heeft het Nederlands koor zo'n 15 leden en het Latijns koor ongeveer 45 leden. De gemiddelde leeftijd bij deze twee koren is beduidend lager dan bij hun voorgangers. Veel leden van hogere leeftijd van lokale koren zijn gestopt.

Alle parochiekoren hebben bestaansrecht. Er wordt over het algemeen positief tot zeer positief gereageerd op de parochiekoren. Ook de onderlinge betrokkenheid bij koorleden is duidelijk groeiende.

Terugblik op de implementatie

De manier waarvoor het parochiebestuur en het pastoraal team hebben gekozen om het beleid bekend te maken en te implementeren heeft veel emoties teweeggebracht. Met name de niet gefaseerde bekendmaking en de korte implementatieperiode speelden daarbij een grote rol.

Dit is echter een bewuste keuze geweest. Gefaseerde bekendmaking had geleid tot een veel langere periode van rumoer, onduidelijkheid, speculaties en tegenstand. Een overgangperiode van een half jaar of langer had dit alleen maar versterkt. De gemoederen zijn rond maart 2015 bedaard. Doordat er met diverse betrokkenen afspraken gemaakt zijn om de overgangperiode iets te verlengen, is de acceptatie vergroot.

Dit korenbeleid is volgens de NSGV zeer vooruitstrevend binnen het Bisdom Utrecht en achteraf zijn er altijd dingen die beter hadden gekund. Het parochiebestuur onderkent de noodzaak en kracht van warme communicatie met locatieraden. Met het huidige korenbeleid zijn we gericht op de nabije toekomst van de gehele parochie. Ook hebben we hiermee geanticipeerd op het vorig jaar verschenen gebouwenplan en de gevolgen die dit gebouwenplan heeft voor het aanbod van vieringen in onze parochie. Bij de start van het korenbeleid in 2015 hebben we met de groep musici gesproken over dingen waar ze tegen aanlopen. Dat zal ook zeker nog wel even doorgaan, maar ze voelen als uitdagingen en niet als problemen.

Conclusie

De doelstellingen kostenbesparing, verbeterde roostering, parochiekoren kwalitatieve, professionele musici en continuïteit van zes zangstijlen zijn met het beleid (grotendeels) gerealiseerd. Daarmee is het beleid effectief en doeltreffend gebleken. Er wordt verwacht dat deze effecten bij ongewijzigd beleid duurzaam blijken voor een termijn van minimaal de komende 7 a 10 jaar. De financiële besparing zal in 2016 vergroot moeten worden.

De uitvoering is conform beleid ter hand genomen en ondanks de tegenstand, vlot verlopen met dien verstande dat de overgangperiode in enkele gevallen met een paar maanden verlengd is.

Er is inmiddels –zo blijkt uit vele persoonlijke reacties aan koorleden en musici- onder de parochianen een groot draagvlak voor de ingestelde parochiële koren.

Op basis van bovenstaande kunnen we concluderen dat het korenbeleid in grote lijnen geslaagd is. Alle parochiekoren zijn op de goede weg en er is alle vertrouwen in een mooie toekomst.

Er zijn nog enkele aandachtspunten:

- Verdere financiële besparing doorvoeren;
- Vinger aan de pols houden inzake deelname (loyaliteit) aan lokale koren én parochiekoren;
- Aandacht voor en begeleiding van toestroom lokale zangers vanuit sluitende locaties Heelsum en Doorwerth.
- Praktische zaken:
 - Liturgisch repertoire Eigenwijs en Kleurrijk;
 - Schola Gregoriana begeleiding van vaste gezangen door orgelspel;
 - Afstemming en coördinatie lokale geloofsgemeenschap, koor c.q. dirigent en voorganger over de inhoud van de viering, de keuze van de liederen en de opmaak en productie van de liturgieboekjes;
 - Roostering Gregoriaanse Schola en Laudate Dominum bij voornamelijk eucharistievieringen in verband met hun specifieke repertoire.

Ten slotte

Het korenbeleid heeft niet voorzien in de invulling van rouw- en trouwdiensten. Deze koers willen we eigenlijk aanhouden vanwege het feit dat de meeste koorleden van deze koren niet bovenlokaal wensen te zingen. Maar inmiddels is de invulling een belangrijk aandachtspunt geworden vanwege grote kwaliteitsverschillen en aantallen koorleden. De wens om kwalitatieve goede rouw- en trouwdiensten te leveren kan in de praktijk niet overal worden waargemaakt. Hierover moet in de nabije toekomst over worden nagedacht.

*Parochiebestuur z. Titus Brandsma
Juni 2016*